WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 192 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 7, 1958 No. 192. VOL. LXV.

ЗДА МАЮТЬ ЗМОГУ ЗНИЩИТИ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ І КОМ. КИТАЙ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Омага, Небраска. — У розмові з журналістами, що відвідали головну кватиру Стратегічного Летунського Командування, розташовану поблизу бази Оффут біля Омаги, — представники цього командування висловили свою певність у тому, що З'єдинені Держави мають можливість знищити негайно на випадок війни не тільки Совєтський Союз, але теж і червоний Китай. Совєти, хоч і могли б під час першої атаки спричинити великі шкоди на території ЗДА, не мають сьогодні вистачальної сили ні в бомбардувальниках ні в далекосяжних ракетах, щоб починати таку атаку на ЗДА, але вони можуть осягнути потрібну для цього силу за яких два роки. Під сучасну пору З'єдинені Держави Америки мають видатну перевагу над Совєтами особливо ж у бомбардувальних літаках, і розбудовання повітряної фльоти дає змогу започаткувати відплатну акцію, що приведе до негайного знищення Совєтського Союзу. Представники Стратегічного Летунського Командування, запитані журналістами про готовість американського летунства у зв'язку з конфліктом у протоці Формози, заявили, що спеціяльного поготівля не проголошувано, бо якщо йде про Далекий Схід, — з'єднання Стратегічного Командування готові постійно до акції. Майже усі, понад 70, летунські бази Стратегічного Командування і на території ЗДА і поза кордонами ЗДА, перебувають у стані постійного поготівля, що його вдержує кожчочасно одна третина залог, розташованих на цих базах. Головна кватира Стратегічного Летунського Командування приміщена у спеціяльно пристособленому будинку, де працюють операційні штаби і де зберігаються випрацьовані до найменших подробиць пляни всіх евентуальних майбутніх акцій. Спеціяльний контрольний центр командування приміщений у великій залі глибоко під землею, на стінах якої розвішені докладні мапи усіх евентуальних теренів майбутніх дій і в якій встановлений безпосередній зв'язок з усіма дотичними установами у ЗДА і з усіма базами у світі. Командант Стратегічного Летунського Командування, що ним є ген. Томас С. Павер, має можливість безпосереднього контакту з усіма командантами летунських залог і його накази можуть бути передані на протязі кількох секунд в усі кінці світу.

СССР використовують „мирну коензистенцію" на підбиття світу

Вашингтон. — Професор політичних наук Нотрдамського університету д-р Гергардт Німаєр, який вивчає совєтську ідеологію, заявив в конгресовій комісії, яка вивчає протиамериканську діяльність, що не можна мирним шляхом знайти розв'язку теперішнього світового конфлікту, бо „совєтські володарі не вірять в мирну співпрацю", яку використовують на те, щоб скорше підбити вільний світ. Тому, на думку професора Німаєра, вільний світ „мусить мати більшу збройну силу, якщо не хоче стати невільником комуністів". Між совєтськими відвідувачами є два роди туристів: одні є так віддані совєтській комуністичній ідеології, що вони приїжджають сюди на те, щоб збирати на пітримку своїх ідей; друга група, — це ті мистці, які „мають великі привілеї в комуністів і тому є відданими слугами комуністичного режиму."

Бирк закликає до обережности в переговорах за Квімой

Вашингтон. — Шеф Операцій Фльоти адмірал Арлі А. Бирк остерігав, що ЗДА повинні бути обережні в переговорах про Квімой та інші острови, бо комуністам не йде про ті острови, тільки про саму Формозу. Адмірал сказав, що деяким людям бракує рішучости протиставитися комуністичним вимогам хоч в дійсності це ж комуністи почали атаку на прибережні острови, які під владою національного китайського уряду. „Чіянг Кай-шек нікого не атакував. Ці острови не були важні для комуністів аж донедавна. Чому комуністи атакують і вбивають? Вони не кажуть, що їм треба островів. Вони хочуть Формози." На думку адмірала Бирка після відходу національних військ із прибережних островів, комуністи легко здобудуть і саму Формозу (Тайвань). Коли б комуністи зайняли ці острови в який-небудь спосіб, то це скріпило б силу комуністів, які ще раз показали б, що вони дістають все, чого тільки захочуть.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУВАЄТЬСЯ РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ

Ню Йорк. — Цього тижня відбувається реєстрація виборців, які не є постійно зареєстровані, і тому всі виборці повинні перевірити, чи вони є вписані на листи виборців, бо інакше не зможуть голосувати 4-го листопада, коли вибирають конґресменів, губернатора і сенатора стейту Ню Йорк. Реєстрація відбувається в четвер і п'ятницю від 5:30 до 10:30 ввечері, і в суботу від 7 рано до 10:30 ввечері.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Ф. Д. Рузвелт**, вернувшись з другої тритижневої візити до СССР, заявила, що населення тієї країни „смертельно боїться війни" і розпропаґоване часописами та радіом, вірить, що ЗДА нічого іншого не роблять, як приготовляють війну проти СССР." Населення живе в страху, а „часописи роблять все можливе, щоб його ще більше застрашувати", — каже пані Рузвелт.

● **Голова Корпорації** для дослідження торговельного ринку, Семюел Бартон, заявив на зборах членів М'ясного Інституту в Шикаґо, що 70 відсотків усіх страв споживають американці в кухні, а не в їдальні. Влітку цей відсоток ще більший.

● **Д-р Луїс Фріарк** відбував свою службу в шпиталі в Корваллісі, Ореґон, коли туди привезли спотворене тіло хлопчика, в якому він пізнав свого 5-річного сина Томмі. Батько захитався і впав на землю, зомлілий. Хлопець згинув в автомобільній катастрофі, в якій важко була поранена його мати.

● **У Сан Франсіско**, Каліфорнія заарештована жінку професора 47-річну Павлю Ульріх за крадіж сукні в департам. крамниці. Її приловлено саме в той момент, коли вона ховала до торбинки вкрадену сукню. Проф. Ганс Ульріх викладає в Каліфорнійському університеті.

● **У деяких південних стейтах ЗДА** населення не хоче об'єднаних шкіл для білих і чорних учнів, хоч в Оклагома Сіті, Оклагома, обрахували, що на інтеґрації шкільництво в тому стейті заощадило минулого року мільйон долярів.

● **Уряд здоров'я в Ню Йорку** перестерігає батьків, що в цьому місті вже 13 дітей отруїлось, ковтаючи фарбу, якою помальовані мешкання. У цій фарбі є оливо, і коли вміст його перевищує один відсоток, то така фарба є отруєю для людей.

УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ЗОРГАНІЗОВАНОГО МОСКВОЮ ГОЛОДУ НЕ БУЛИ ДАРЕМНІ

Губернатор Гарриман, кандидат на губернатора Рокефеллер, конґресмен Кітінґ та інші на Українській Маніфестації в Ню Йорку засуджують Москву за голод в Україні 25 років тому і ставлять Україну за приклад боротьби проти тиранії. — Маніфестація відбилася широким відгомоном в американській пресі.

Ню Йорк. — „Ані зорганізований масовий голод, ані жадне інше лиходійство Кремлю не потрапило зламати національного духа України. Це назавжди залишиться заслугою України та інспірацією для всіх волелюбних народів. Хто зазнав благословення людської волі, той ніколи не підкорить тиранові своїх природних прав. Це є заохочуюча лекція, які дала світові Українська Нація!" — твердив губернатор нюйоркського стейту Аверел Гарриман, промовляючи на українській протестаційній маніфестації, влаштованій Комітетом Об'єднаних Американсько - Українських Організацій в Ню Йорку минулої неділі, 5-го жовтня. „Ви, що держите смолоскип волі високо від тисячі років, знаєте найліпше, за що йде сьогоднішня боротьба. Бо коли ми тільки вповні збагнемо надії і сподівання, що їх дає воля в нашій власній країні, то цим ми рівночасно скріпимо серця і руки Ваших земляків, які зберігають полум'я тієї волі за залізною заслоною" — говорив на цій же маніфестації республіканський кандидат на губернатора нюйоркського стейту Нелсон А. Рокефеллер, закінчивши свою промову по-українськи окликом: „Ще не вмерла Україна!" „Сьогоднішня маніфестація є більше, ніж тільки згадкою 25-ої річниці одного з найстрашніших злочинів в історії людства. Вона є більше, ніж тільки намаганням вшанувати шість до сім мільйонів українців, які вмерли внаслідок того страшного штучного голоду, при допомозі якого Сталін чверть сторіччя тому намарно намагався повалити українців на коліна. Вона для всіх американців, для всіх вільних народів світу: є пригадкою справжньої природи доі безбожної злочинної змови, що має головну кватиру в Москві та яка зве себе комунізмом" — твердив конґресмен Кеннет Б. Кітінґ, що є тепер кандидатом на сенатора ЗДА, попереджуючи на маніфестації виступ Нелсона Рокефеллера. Понеділкові видання „Ню Йорк Таймс-у", „Геральд Трибюн" та інших місцевих і багатьох позамісцевих газет принесли широкі інформації про цю маніфестацію, кількість учасників якої вони оцінюють на дві з половиною тисячі. Маніфестація відбулася в пополудневих годинах у великій і майже заповненій залі Мангеттен Сентер. Започатковано її відспіванням американського гимну, після чого відкрив її коротким вступним словом п. Іван Винник, голова Комітету Об'єднаних Організацій. Головну українську промову про справжню суть і цілі московської голодової облоги України 25 років тому виголосив проф. Іван Вовчук, голова ООЧСУ та член Політичної Ради УККА. Промову англійською мовою виголосив проф. Лев Добрянський, голова УККА, звертаючи м. і. увагу на помилковість політики державного департаменту, виявлену скороченням часу українських та інших не-російських радіопересилань офіціяльного „Голосу Америки" за залізну заслону. На це звернув увагу теж губернатор Гарриман і це відмітила в звідомленнях про маніфестацію американська преса. До всебічної, зокрема матеріяльної підтримки УККомітету закликав д-р Вас. Вишиваний. В результаті маніфестації схвалено відповідні резолюції, які англійською мовою відчитав адв. Володимир Стек, а українською мовою п. Павло Дорожинський. Маніфестацію проводив голова українського відділу в Демократичній партії, екзекутивний директор УКК адв. Степан Ярема який представляв також промовців, за виїмком республіканських гостей: Нелсона Рокефеллера і конґресмена Кітінґа, яких представив голова українського відділу в стейтовому комітеті Республіканської партії і касир УККомітету адв. Михайло Пізнак. Мистецьку частину маніфестації виповнив хор „Кобзар" з Филаделфії під диригентурою д-ра Антона Рудницького, виконавши в супроводі симфонічної окрестри пісні Лисенка „Вічний революціонер", Вахнянина-Рудницького „Поклін борцям", Рудницького „Любіть Україну" та кантату „Б'ють пороги". Маніфестацію закінчено відспіванням українського національного гимну.

ПАПА ПІЙ XII СМЕРТЕЛЬНО ЗАНЕДУЖАВ

Святіший Отець Папа Пій XII. з українським католицьким екзархом Стемфорду, Преосв. Кир Амвросієм Сенишиним після авдієнції в Кастель-Ґандольфо біля Риму, в середу, 13-го серпня 1958-го року.

В понеділок, 6-го жовтня вранці, радіовисильні подали тривожну вістку, що Святіший Отець Папа Пій XII смертельно занедужав, діставши атаку паралічу. В радіоповідомленні, переданому ще о год. 8:30 рано, сказано виразно про смертельність недуги, додаючи за повідомленням з Ватикану, що все в Божих руках. Минулого тижня Святіший Отець був занедужав на зв'язану з шлунковим забуренням гикавку, яка в останньому припинилась. Всі радіовисильні подають надзвичайні бюлетені про стан недуги 82-літнього Голови Католицької Церкви.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ І КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ УНС ВІДБУЛИ НАРАДИ В АКТУАЛЬНИХ СПРАВАХ

Джерзі Сиiі. — Цілий ряд організаційних проблем, справи інвестицій, нове приміщення для головної канцелярії, відповідне відзначення 65-річчя УНСоюзу в наступному році, дальші заходи в справі здвигнення пам'ятника Т. Шевченка у Вашинґтоні, англомовна Енциклопедія Українознавства та ряд інших справ були предметом нарад Головного Екзекутивного Комітету та Культурної Комісії Українського Народного Союзу, що відбулись тут у приміщеннях головної канцелярії УНСоюзу минулої п'ятниці, 3-го жовтня. В нарадах Екзекутиви, що відбулися перед полуднем та на яких розглянено головно організаційні та інвестиційні справи, взяли участь всі члени Екзекутивного Комітету: гол. предс. Д. Галичин, заступники гол. предс. П. Лисогір і п-ні Анна Герман, гол. секретар Я. Падох, гол. касир Р. Слободян, а в нарадах Культурної Комісії, що відбулись по полудні того ж дня, взяли участь ще, крім названих, д-р Вол. Ґалан і ред. А. Драган. Більшу увагу віддано конвенційній резолюції відносно нового приміщення для головної канцелярії УНСоюзу, що включає також евентуальність її перенесення до Ню Йорку, та рішено продовжувати перевірку можливостей здійснення тієї резолюції. 65-річчя УНСоюзу, що припадає в наступному, 1959 році, рішено відзначити відповідними організаційними заходами і публікаціями та культурними імпрезами. Рішено почати підготову для майбутнього видання Історії УНСоюзу. Культурна Комісія основно познайомилась з підготовою і теперішнім станом англомовної Енциклопедії Українознавства і рішила докласти всіх зусиль для остаточного завершення заходів для публікації того монументального твору. Обговорено ще такі справи, як культурні референтури при Відділах УНСоюзу та комплектування при них бібліотек і виконання конвенційної рекомендації для створення мандрівних бібліотек для Відділів, продовжування публікації інформаційних бюлетенів Культурної Комісії, дальший розвиток Курсів Українознавства на Союзівці і подібне. Комісія також рішила рекомендувати Відділам УНСоюзу пропозицію Фундації Ліґи Української Молоді Північної Америки в справі висилки тією фундацією інструкторів для навчання української дітвори народних танків у промірі 150 миль від Ню Йорку. Обговорено також заторкувану на конвенції справу літературних конкурсів та літературного фонду для потребуючих письменників. Нарадами проводив гол. предс. Д. Галичин.

● **Департамент рільництва** закликає фармерів не збільшувати числа свиней, щоб уже восени 1959 року ціни на свині не обнизились до половини тих, які є в цьому році. Департамент рільництва побоюється, що від грудня 1958 до травня 1959 року число свиней може збільшитися на 20 відсотків, і тоді ціни восени 1959 р. будуть на 50 відсотків менші в порівнянні з 1958 роком.

Де Ґоль проголошує нову політику Франції в Альжирі

Париж. — Французький прем'єр генерал Шарль де Ґоль вернувся до Парижу з триденного перебування в Альжирі, де він, у великій промові, що її виголосив в минулу п'ятницю 3 ц.м. в Константіні, накреслив нову політику Франції супроти Альжиру. Де Ґоль натякнув, не вживши того слова, що Альжир не буде „інтеґрований" до Франції, себто асимільований, як цього хочуть французькі колоністи, але збереже власну „особовість". Конкретно, він заповів альжирську „5-річку", підчас якої має прийти підвищення добробуту в Альжирі, його культурно - освітнього стану та більшої участи мусульманських автохтонів у вирішуванні справ Альжиру. Він заповів, що протягом двох місяців в Альжирі відбудуться вибори до нового французького парляменту, при чому „найменше дві треті" послів будуть мусульмани. У корінній Франції приймуть на службу покищо 10% мусульман, молодих чоловіків і жінок. В Альжирі підвищать платні всім урядовцям і службовикам. 250.000 гектарів землі буде розподілених між автохтонних мусульман, а 400.000 осіб дістане додаткову працю у зв'язку з розбудовою промислу. Протягом п'ятьох років дві третини дітей дістануть змогу ходити до шкіл, а в наступних трьох роках цю можливість дістануть всі діти.

У Варшаві не миряться, але й не зривають розмов

Варшава. — Переговори між американським амбасадором Джекобом Вімом і комуно-китайським амбасадором Ванґ Пінґ-наном, які розпочались у Варшаві 15 вересня, не довели досі до позитивного висліду, проте й не закінчились невдачею. В минулу суботу 4 ц. м. відбулась між ними вже шоста зустріч. Вона тривала знову дві і пів години та у висліді рішено перервати наради до п'ятниці 10 ц. м. Одним із доказів, що Пейпінґ не хоче зривати переговорів, є приїзд до Варшави найближчого політичного дорадника Чу Ен-лая, який грав видатну ролю в підписанні договорів про перемир'я в Кореї й Індокитаї та був з Чу Ен-ласм на Бандунґській конференції, — директора західньо-европейського відділу в комуно-китайському міністерстві закордонних справ, Ґуанґ-ґуа.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОГОЛОСИЛИ ОДНОТИЖНЕВЕ ПЕРЕМИР'Я У КВІМОЇ

АМЕРИКУ НАЗИВАЮТЬ „ВОРОГОМ ВСІХ КИТАЙЦІВ". — ПРОПОНУЮТЬ БЕЗПОСЕРЕДНІ ПЕРЕГОВОРИ З НАЦІОНАЛІСТАМИ НА ФОРМОЗІ

Тайпей. — Маршал Пенґ Теґ-ґуай, комуно-китайський віце-прем'єр і міністер військових справ, у короткому зверненні через радіо до „всіх компатріотів, військових і цивільних на Тайвані (Формозі), Пенґту (Пескадобських островах), Квімой і Матсу", проголосив однотижневе перемир'я в протоці Формози з можливістю свобідного довозу на Квімой всього, що потрібне для вивінування того острова, під умовою, що постачання націоналістичних китайських військ не буде конвойоване американцями. Китайські комуністи називають бомбардування Квімою, яке триває від 23 серпня ц. р. „каральною акцією", у відплату за налети націоналістичних літаків на побережжя Китаю та скидування там летючок і бомб. Маршал Пенґ повторяє давні комуністичні арґументи, що справа Формози і островів в її протоці, це внутрішньо-китайська справа, яку повинні поладнати самі китайці одні з одними. Він пригадує кількакратні пропозиції комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, щоб між Пейпінґом і Формозою перевести безпосередні переговори. Однак маршал Пенґ не залишає сумнівів, що ціллю тих переговорів було б „визволення Тайвану мирним шляхом", себто приєднання його, разом з усіми островами у протоці Формози, до комуністичного Китаю за згодою націоналістів. Америці, мовляв, нема ніякого діла до західньої частини Тихого океану, так, як іншим народам нема діла до східньої частини Пацифіку. „Американці мають відійти геть" — кажеться там, і „чим швидше вони зроблять це, тим краще". Китайські націоналісти — під'юджує комуністичний маршал — не повинні вірити американцям, які — мовляв — є найбільшими ворогами всіх китайців." Напевне надійде день, в якому американці залишать вас. Натяк на це вже зроблено в заяві Доллеса з 30 вересня ц. р." Однак між ЗДА й комуністичним Китаєм нема війни, тому не можна говорити між ними про перемир'я. Конфлікт між ними може бути поладнаний окремими безпосередніми переговорами і саме тепер вони ведуться у Варшаві. — Такий зміст тієї останньої комуно-китайської пропозиції. За часописними коментарями націоналістичний уряд на Формозі напевне зіґнорує її так само, як зіґнорував попередні залицяння китайських комуністів, які раз війною, то знову солодкими словами хочуть добитись тієї самої цілі — поширення своєї влади на Формозу та всі острови в протоці Формози. Американські воєнні кораблі конвоювали націоналістичні китайські кораблі тільки на міжнародних водах у протоці Формози і не наближувались до острова Квімой дальше, як на три милі. У зв'язку з наведеним комуно-китайським зверненням на Формозі відбулись наради між високими американськими та націоналістично-китайськими військовиками. Від понеділка вранці замовкли всі комуно-китайські надбережні батерії і острів Квімой має повний спокій.

Президент рішуче обороняє свою політику в протоці Формози

Вашингтон. — В неділю, 5 ковтня ц. м. оприлюднено текст листів, що їх вислав голова сенатської Комісії для закордонних зв'язків сенатор Френсіс Ґрін до Президента 29 вересня ц. р. і през. Айзенгавера, у відповідь, сенаторові Ґрінові в минулу суботу. Президент, вживши рішучої, бо навіть різкої форми, відповів по пунктах на заміти сенатора Ґріна, що 1) ЗДА можуть опинитись у стані війни з приводу островів Квімой і Матсу в протоці Формози, 2) що в такому випадку американські союзники не будуть по стороні Америки і 3) що американський нарід не солідаризується з такою політикою уряду. Президент резолюцію з 29-го січня 1955 року, прийняту тоді майже одноголосно, яка передавала Президентові право рішати, чи оборона островів в протоці Формози, як Квімой і Матсу, потрібна для оборони самої Формози. Президент зазначує, що хоч він цінить поради і критичні заввагі, проте ніхто не може заступити його власного рішення в такій справі, до чого уповажнив його Конґрес. Президент рішуче заперечує наче б Америка була в цій справі ізольована. Навпаки, він твердить, що коли б Америка поступилась перед комуністичним натиском, то це викликало б стривоження серед її союзників. Так само Президент висловлює глибоке переконання, що коли б прийшло до збройного конфліктту — не за острови Квімой і Матсу, а за принцип, щоб не дозволити на нову комуністичну агресію в тихоокеанському обширі, що є життьово вартісний для Америки — то американський нарід всеціло стоятиме за такою політикою. — Сенатор Ґрін, потверджуючи ту відповідь від Президента, коротко зазначив, що в останньому тижні Президент і державний секретар Доллес проявили „реалістичніший" підхід до цієї проблеми. — Американська преса звертає увагу на рідку у виступах Айзенгавера гостроту тієї останньої заяви, тим знаменнішу, що сен. Ґрін належав завжди до близьких співробітників Президента. Цей факт пояснюють бажанням розвіяти в Москві і Пейпінґу всякі ілюзії щодо слабости й хиткости американської політики в справі Квімою.

У СВІТІ

● **На Мадярщині** почалася наґінка на акторів, співаків і танцюристів. Урядові комісії перевір'юють докладно їхнє політичне обличчя і, при найменшій підозрі в „контрреволюційності", позбавляють дозволу виступати перед публікою. Із 3,000 мадярських адвокатів — 1,000 позбавлено права виконувати практику.

● **У цілому світі** є тепер 23 династичні монархії: 10 в Европі, 11 — в Азії і 2 — в Африці. Леслі Пайн, автор книжки „Сумерк монархії", що недавно появилась в Англії, і видавець спеціяльної публікації про аристократичні роди й титули, твердить, що хоч в Англії немає республіканського руху, проте щораз більше людей вважають, що республіканський устрій кращий за монархічний.

● **У Мілано, в Італії**, померла 37-річна красуня Іґея Ліссоні, колишня балерина оперового театру Ля Скаля. Її довгорічним приятелем був один із „промінентів" нюйоркського підпільно - злочинного світу, 64-річний Чарлз Лучіяно, великий багатир, якого депортовано в 1949 році до Італії, де поліція має його під постійним наглядом. Він прибув з Неаполю на похорон передчасно померлої танечниці.

● **Клим Ворошилов**, „президент" СССР, минулого тижня був з відвідинами в Афґаністані, де уклав договір про нову совєтську позику тій країні у висоті $30 мільйонів. „Невтральний" Афґаністан дістав уже від СССР $147 мільйонів і від Америки $80 мільйонів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИНЦИПИ И ПРАКТИКА

Завдання політики — запевнити народові якнайкращі можливості існування і розвитку на рідній землі та нормувати його зв'язки з зовнішнім світом. В одному й другому випадку політика спирається на ідеалах і принципах, які просвічували народові на його історичному шляху і склались на те, що зветься національною філософією. Немає державної політики, яка не була б пронизана тією філософією, вона є її стрижнем, духовою опорою та напрямною. Очевидно, що в ході часу еволюціонує і національно-політична філософія, проте не може бути політики безпринципної, не опертої на ідеалах. Інша річ, як їх здійснювати. Тут діють умовини, які створюють практичні можливості. Вони інколи такі, що переводити в діло політичні принципи надзвичайно трудно. Приходиться робити це помалу або частинно, половинчасто, шукаючи компромісів між принципом і практикою. Так воно буває скрізь у внутрішній і закордонній політиці.

Саме тепер маємо актуальні дуже виразні приклади на це в ЗДА. Американське громадянство, як і рік тому, схвильоване подіями з деяких південних стейтах у зв'язку з приманням до „білих" шкіл муринських дітей. Боротьба за цю так звану інтеграцію в Центральній середній школі Литтл Року, в стейті Аркенсо, стала голосною на весь світ. Вона ще й досі не закінчилась і далі вороги Америки використовують її по-своєму: вони промовчують, що найавторитетніша державна верхівка — президент Республіки, Найвищий Суд, генеральний прокуратор і секретар шкільництва — заступає конечність реалізувати у практиці принцип рівного права всіх громадян, без уваги на їх расу, віру й походження, користати в однаковій мірі з тих самих державних (публічних) шкіл, а розголошують тільки труднощі, що їх роблять муринським дітям прихильники расового поділу (сеґреґації). За перемогу ідеалу расової рівности велася в Америці Громадянська війна, і в обороні цього ідеалу поплатився своїм життям Абрагам Линколн. Нинішні південні сеґреґаціоністи також не заперечують расової рівности, але обстоюють зобов'язуючий до 1954 року принцип „рівности, але окремішности". Світогляд південних американців формувався в специфічних історичних умовинах, в яких дві раси становили два окремі світи. І нині ще не затерлися всі різниці між тими світами, бо на це треба сторіч, в ході яких вирівняються прикметні расам окремішні риси, затруться пересуди. Одні кажуть, що цього „ніколи" не станеться, інші твердять, що цей процес перейде за розмірно короткий час. Найвищий Суд, а за ним і всі нижчі судові інстанції в ЗДА стали на базі принципу і боронять засаду повного расового зрівняння в шкільництві. Президент боронить принцип, що ніхто інший, як тільки Найвищий Суд покликаний інтерпретувати Конституцію, і що всі громадяни, без уваги на свої власні погляди, мусять повинуватись Конституції. Хоча життя вимагає компромісів, нема сумніву, що в даному випадку остаточна перемога буде за згаданими принципами.

З проблем закордонної політики найактуальнішим є конфлікт в зв'язку з островами в протоці Формози (Тайвані). Америка обстоює принцип, що комуністи не можуть збройною силою поширити свій територіяльний стан посідання, і що потурання такій агресії супроти острова Квімой було б — у принципі — згодою на продовжування комуністичної агресії, якій немає меж. Тому Америка заявила готовість поспішити з допомогою вільному Китаєві в обороні Квімою і принципово домагається проголошення комуністами заяви, що вони відмовляються від сили, як засобу політики. Комуністи також покликаються на принцип — що Формоза і прибережні острови були і є частиною Китаю, а вони є його репрезентантами. Однак, вільний Китай протиставить тому аргументові принцип волі — знасилуваний владою Пейпінґу.

Сірі маси менше визнаються у принципах, а більше керуються відрухами, симпатіями та практичними нахилами. Маси не теоретизують, зате бачать безпосередні цілі. Тому перспектива війни на Далекому Сході, такої війни, яка могла б перетворитись у нову світову хуртовину і принести руїну цілій цивілізації, насторожує сірих громадян. Для українців і всіх інших уярмлених Москвою народів вирішним є принцип волі і боротьби за волю. Ми знаємо, що найкращою „реальною" політикою повинно бути поборювання Москви і Пейпінґу всюди і завжди всіми можливими способами, як найбільшого лиха світу. І наша українська та американсько-українська актуальна політична філософія диктує нам віру, що ідеали вільної людини переможуть. Треба їх тільки вперто й послідовно дотримуватись.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ЗА ДОБРЕ СУСІДСТВО ГЕМІСФЕРИ

Між численними імпозантними будівлями столиці одною з найкращих і найцікавіших є будинок Пан-Американської Унії недалеко Білого Дому, на розі 17-ої вулиці і Констітушен евню. Його латинсько-американська архітектура з північними елементами впадає в очі, а його внутрішнє й зовнішнє устаткування — типово еспанське патіо, виложене екзотичними кафлями-мозаїками, ацтецький сад з пальмами, ставком і статуєю бога квітів старих ацтеків, пишні залі й коридори в стилі усіх країн Південної Америки — справді не мають рівних в місті.

В останніх днях будинок Пан-Американської Унії був в осередку живого руху й зацікавлення. Рідко коли стільки чорних лімузин із знаками дипломатичного корпусу під'їздило під пишний портик будинку, привозячи елеґантних, в більшості чорноволосих, дипломатів. Це — міністри закордонних справ двадцять одної американської республіки, об'єднаної в Організації Американських Держав, з'їхались на наради по дорозі із спеціяльної сесії ОН в Ню Йорку.

Будинок Пан-Американської Унії в Вашингтоні — це пам'ятник, а з'їзд міністрів — живий вислів ідеї, яка тоді, коли постала, була мало реальною, відважною візією далекого майбутнього.

У 1818 році славний Симон Болівар, визвольник Південної Америки і її провідник, писав в одному листі про потребу „створити осібним пактом з усіх наших республік одне політичне тіло, яке показало б світові Америку в аспекті величі й могутности, неперевищеної навіть народами античного світу". Візія великого „Ліберáтора" знайшла відзвук у славній декляpації президента Монро, в його інавґураційній промові п'ять літ пізніше, у якій він ствердив окремішність „цієї гемісфери" від решти світу і єдність її інтересів. Але далекий був шлях від тих візій до реальности. Коли Болівар у 1826 році запросив представників американських держав на спільну конференцію до Панами — звану Панамським Конґресом або „Великим Американським Збором", то не всі приїхали, і конґрес був більше демонстрацією, як реальним успіхом.

Держави американського континенту, що тепер начисляють разом майже 350 мільйонів населення, значно різняться своєю культурою, традицією, географічним положенням, економічними та політичними проблемами. Вісімнадцять з них були під еспанським пануванням і говорять по-еспанськи, бразилійці поворять по-портуґальськи, а ґаїтянці — по-французьки. Бразилія, найбільша з них, значно перевищує територію ЗДА, а Ель Сальвадор, найменша держава, дорівнює величиною повітові ЗДА; деякі з цих держав є островами (Куба, Ґаїті і Домініканська республіка), а дві — Параґвай і Болівія — оточені суходолом. Ці різниці творили різні інтереси й проблеми, ділячи народи й держави. Але й політична ситуація не сприяла об'єднанню.

У 20-ох роках минулого століття Европейська Еспанія ще мала претенсії до американського континенту, ще воювала за збереження свого стану посідання на рештках Західньої Індії, за Мехіко, за права на Тексас. Ще довго інтриґувала Франція, ще довгі роки ЗДА мали конфлікт з вільним та невпорядкованим Мехіко через анексію Тексасу і навіть дворічну війну (1846-1848), в якій дістали п'яту частину мехіканської території...

Все це стояло на перешкоді об'єднанню континенту. Тому, аж більш як через шістдесят років після Панамської конференції, на запрошення американського уряду з'їхались представники 18 з усіх 19 держав Південної Америки до Вашинґтону, щоб створити Міжнародну Унію Американських Республік. Не була це формальна організація, не мала вона статутів і постійного уряду. І не була вона строго політичною, бо мала на меті головним чином поліпшити торговельні взаємини. Тепер співпраця стала постійною і визнання спільности інтересів американського континенту було очевидне. Двадцять років пізніше посвячено будинок Пан-Американської Унії у Вашинґтоні. Того ж року скріпилася й співпраця американських держав, коли 4-та конференція їх представників у Буенос Айресі змінила назву організації на — Унія Американських Республік і створила своє постійне власне бюро під ім'ям Пан-Американської Унії.

Минали роки — минули дві світові війни. Наприкінці другої конференція в Мехіко поклала підвалини під договір про взаємну допомогу на випадок збройного нападу, а договір в Ріо де Жанейро в 1947 році підтвердив постанову, що атака на одну з договірних держав вважатиметься атакою на всі. Цей договір у Ріо став пізніше взором для договору НАТО.

В квітні 1948 році унія американських держав стала ще сильнішою, коли з'їхалось 21 представників держав цього континенту в Боґота, Колюмбія, і створили Організацію Американських Держав, з найвищою владою, т. зв. Інтер-Американською Конференцією, з постійною репрезентативною Радою, з Нарадою Міністрів Закордонних Справ як формальним тілом і з відділами та бюрами для окремих ділянок праці, чи пак співпраці. Тепер організація мала свій статут, до речі, подібний в засаді до статуту ОН. Всі 31 членів Організації Американських Держав є членами Об'єднаних Націй, а сама організація творить в ОН реґіональну аґенцію.

В липні 1956 року з'їхались у Панамі президенти американських держав, щоб відсвяткувати 130-ліття першої, мало вдатної Панамської конференції. Була це маніфестація здійснення тої візії, яку мав колись „Ліберáтор" Болівар — про спільну долю американського континенту.

Та, очевидно, різниці між народами Америки, головно їх політична та економічна ситуація, не завжди дозволяють на гладке, безхмарне співжиття. Час від часу постають взаємні претенсії, виникають конфлікти, делікатні проблеми диктаторських режимів і революцій на південь від ЗДА, закиди економічної експлуатації, комуністичні посягання на окремі країни, проти яких звертається резолюція конференції в Каракасі, Венесуеля, з 1954 року, інтриґи і пропаґанда. Пригоди віце-президента Ніксона під час його подорожі до Південної Америки свідчать про це вимовно...

Але ціллю Організації Американських Держав, чи радше одним з її статутових завдань, є запобігати труднощам і непорозумінням між членами і старатися розв'язати політичні, економічні та правні проблеми, які постають між ними. Тож і з'їхались міністри закордонних справ членів Організації Американських Держав, щоб порадитись. Було для них прийняття і в Президента, і в Доллеса, був спільний бенкет. Але була, передусім, серйозна розмова про ситуацію. Була це перша на тому рівні нарада від 1951 року. І здається — з коментарів учасників, — що в цій гемісфері знову запанували добросусідські відносини.

юст

І. Світ

ФОРМОЗА — СПРАВА ПРЕСТИЖУ ДЛЯ ПЕЙПІНҐУ

Уже кілька тижнів ґудуть гармати біля о. Квімою та Амой, летять шрапнелі, падають сотки ранених та вбитих селян і рибалок, падають вояки китайської національної армії.

Постає питання: для чого це все робиться і які наслідки з того будуть?

Здається, на перший погляд вже можна відповісти — це є для Пейпінґу справа престижу, справа авторитету не тільки серед своїх, але й закордоном, бо ж, як твердить червоно-китайська пропаґанда, кілька невеликих островів при самих берегах Китаю тримаються лише „купкою зрадників", яких „китайський нарід викинув на смітник", та американцями, що втручаються у внутрішні справи Китаю.

Ряд дипломатичних, політичних та економічних невдач, про які нам доводилося писати вже не раз, приневолили червоний Китай розпочати нову офензиву, щоб зліквідувати Формозу, як символ вільного Китаю, як одиноку перешкоду на шляху до повної перемоги „соціялістичного устрою" Мао та Чу!

Червоні китайці випускають на о. Квімой 4-7 тисяч стрілен на добу, приблизно половину того, що китайські фабрики можуть виробляти. Отже, не є це для Пейпінґу легка операція, коли взяти на увагу недостачу матеріялів і відсутність власної розвиненої індустрії.

Але в основі всього цього, як уже зазначено спочатку — справа престижу, бо збройні сили Фромози говорять пророчисто для населення провінції Фукієн та сусідніх Чекіянґу та Квантунґу, положених на берегах Формозької протоки, що червоні не мають сил викинути ворога з маленьких рибальських островів, і ні один комуністичний пароплав не може дістатися до Амой, Сватоу чи Фучоу, якщо тайванська фльота та армія не дозволять того.

Ані скупчення китайських червоних військ, ані нові летовища з сотками власного і совєтського виробу літаків, ані гарматні батерії та швидкі нищильні човни не зліквідували Формози. Для простої китайської людини — рибалки, селянина та дрібного урядовця — це означає, що Пейпінґ „втратив обличчя". Червона пропаґанда про соціялізацію землі, про „розквіт комуністичної держави" не переконує простої людини, яка бачить бідність, голод та невміння адміністрації задовольнити її щоденні потреби. А нищення основ родинного життя, похід проти тисячолітніх традицій, безконечні демонстрації та походи — все це ще більше нервує населення.

Китайці звикли терпіти й дивитися практично на все, хоч в душі кожного з них жевріє надія, що ця червона мара зникне, як зникло не одно жорстоке правління в минулому. Китайці мають глибоке підсвідоме вичуття своєї власної культури і пам'ятають, що всі спроби в минулому насадити чуже, як було за панування монгольської династії Юань чи манджурів — не вдалися.

У взаємовідносинах Китаю і СССР також не все в порядку, бо Москва має свої пляни, а Пейпінґ свої, і ні в усьому ці пляни можуть бути узгіднені. Найміцніше в'яже їх спільна мета — знищення мусульманських народів, проте, Москва хоче досягнути це через їх русифікацію, а Пейпінґ — через їх окитайчення. Народи ці ставлять значний спротив в обох комуністичних державах, маючи спільний кордон з Пакістаном та Кашміром в Індії.

У боротьбі за підступи до Формози рішальну ролю відіграє Америка, що має для цього свої стратеґічні та політичні мотиви.

В складі національної китайської армії майже половина формозців-тайванців, у жилах яких тече кров поколінь, що ні перед ким не схиляли своїх голів, що звикли дивитись смерті в очі. Для повного вияву їх бойового духа бракує сьогодні тільки одного — повної свідомости свого положення, своєї відповідальности. В душі цих воїнів немає великого сантименту до властивого Китаю, що лежить „там", за протокою, хоч, правда, населення Фукієну має спільну з ним мову та спільні пісні, мелянхолійні й милозвучні. Гордих тайванців приваблює своє, їх тягне до суверенної влади, вони хотіли б усунути з політичного та економічного життя острова всіх, хто не народжений на ньому. Це — складна проблема.

Відродження китайської національної збройної сили стало можливим тільки після того, коли ген. Чен та бувший губернатор Ву розпочали нову внутрішню політику на Формозі, основою якої було втягнення до всіх ділянок життя тубільного населення, бо сотки тисяч вояків, які прийшли з континенту, ветерани війни проти японців та червоних з 1940-1939 рр. почали вже старітися і губити військовий вигляд.

В світлі цих подій й настроїв належить розглядати все, що там відбувається. В тайванських селах та в молодій армії лежить майбутнє вільної Азії, бо лише катастрофа Формози, а не прибережних аванпостів — малих островів, як о. Квімой, може надзвичайно ускладнити ситуацію Філіппін і відновити громадянську війну у Маляях, В'єтнамі та Бірмі. Хто знає також, що сталося б тоді в Сіямі-Таї і які були б відгуки того в Індонезії і в самій Індії.

Тому американська політика знаходить зрозуміння не тільки у природнього союзника Філіппін, але також в Японії і навіть в англійській політиці, не говорячи про Австралію. На жаль, не є так з рядом молодих самостійних держав на півдні Азії, крім хіба Маляїв.

Отже, залишається відкритим тільки одне питання: як далеко Москва піде в піддержці амбіцій червоного Китаю? Своєю пропаґандою та військовим матеріялом Москва може затягнути цю гру в Формозькій протоці, але не віриться, щоб там крилася дійсна загроза нової війни.

Про стратеґічні можливості червоного Китаю може колись доведеться говорити окремо, якщо буде в тому потреба.

ПОЛІТИКА — МЕДИЦИНА — ПАРАСОЛЯ

Заслужений державний муж Англії, Черчил і по сьогодні на соняшній Рів'єрі не розлучається зі своєю улюбленою сигарою. А його покійний попередник, Чемберлен, до кінця своєї політичної кар'єри не розлучався з стародавньою парасолею. Довгими роками була вона нерозлучним атрибутом цього політика, просто його символом. А вже увійшла вона в аннали історії під час критичної поїздки Чемберлена до Мюнхену в 1938 році для зустрічі з Гітлером. З того часу набрало громадянських прав у світі слово „апізмент", політично-воєнне потурання противникові. Таким чином стара, як світ, парасоля увійшла також і до „політики", на превелику втіху фабрикантів цього краму, в Англії та в Америці головно.

Прочитуючи у „Свободі" Протокол XXIV Конвенції УНСоюзу, автор цих рядків натрапив на місце, в якому деякі делеґати ставили побажання до нашого союзового щоденника — писати більше в газеті про медичні справи. Автор цих рядків також є тої думки, і тому, хоч і не лікар, порушує злегка цю тему...

Як відомо, медичні кола звертають тепер особливу увагу на т. зв. превентивну медицину, на охорону людини від недуг, бо „стереженого Бог стереже". Багато людей у світі відпокутували важкою недугою те, що в добі атома, телевізії і вигідної комунікації забували чи просто іґнорували так глибоко шанований домашній атрибут наших предків — свою парасолю... Звідсіль простий висновок: не лише в „політиці", але й в превентивній медицині така річ, як парасоля, робить добру прислугу для збереження нашого здоров'я, отже має деяке відношення до медицини, до побажаних на цю тему статтей у нашому союзовому органі...

Осіння пора, часті й несподівані дощі звертають нашу увагу на те, яке практичне значення має (і повинна мати) в нашій ґардеробі така „перестаріла" й для декого з молодшої ґенерації непрактична річ, як парасоля. Про цього вірного й доброго друга наших предків, про парасолю в темному кутку нашої хати буде тут мова. Про її направду славне історичне минуле, розвій і занепад.

В давніх часах вживати парасолі мали „право" лише королі та королеви. В Сіямі й досі вона є емблемою панівного дому. Старовинні малюнки Ніневії та Єгипту, збережені в світових музеях, показують, що тодішні царі, не лише під час парад, але й ведучи військо до бою, мали над своїми головами кольорове прикриття, подібне до теперішньої парасолі. Згодом звичай уживати прикриття над головою під час спеки й дощу перейшло до старого Риму і до Греції, але також лише „короновані" голови мали привілей уживати цього парадного предмету. В Атенах, під час пишних фестивалів на честь богині Панатени, дочки чужинців, не-грецького роду, уважали за велику ласку для себе дозвіл тримати понад заквітчаними головами атенських дам шовкове покривало від сонця — парасолю... В імператорському Римі можна було вживати „умбракулю" під час театральних вистав лише тоді, коли сцена не була вкрита зверху довжезними полотнами. Але привілей уживати шкіряної „умбракулі" належав жінкам, а також одруженим чоловікам; в кожному разі, кавалірам або й вдівцям була гостра заборона захищати свою голову під час вистав від соняшної спеки або дощу.

Автор „Робінзона Крузо", Дефо, описуючи небувалі пригоди свого героя, згадує про уживані бразилійськими тубільцями фантастичних „умбрельос", споруджених зі шкіри, з шерстю дикої звірини назовні. У зв'язку з тим важкі англійські парасолі в тодішніх „робінзонових" часах мали назву „робінзонів". Найдавніші англійські парасолі були призначені лише

(Закінчення на стр. 4-ій)

В'ЯНЕ ОСЕНИ ЦВІТ...

В'яне осени цвіт,
жовті килими стелить під ноги.
На узгір'я німі
сива осінь направила крок.
Десь у марві літ
загубилися зложні дороги,
І в чужинній пітьмі
я даремно шукаю зірок...

Тихо промінь погас...
Тільки в пам'яті вечора шати.
Тільки музика лун
у просторах ридає в журбі.
Може, в буряний час
ти могла б мені зіркою стати,
До загублених рун
показати шляхи голубі?

Але там, у горах,
де шуміли заковані ріки,
Де серпанкова тінь
огортала узбіччя проваль —
Ми роздвоїли шлях.
І прощаючись, може, навіки,
У чужу далечінь
я поніс мою тугу і жаль.

І тепер, коли дні
в ясне золото осінь замає,
Крізь вечірній туман
я не раз тебе чую, повір...
Ні, то сниться мені,
бо насправді — нікого немає,
Тільки зрідка буран
тихолунко озветься з-за гір...

Тьмяно вечір погас...
На столі моїм — книги і квіти.
Знову музика лун
у просторах ридає в журбі.
Може, в буряний час
ти могла б мені душу зігріти,
До загублених рун
показати шляхи голубі?..

БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ

Володимир Несторович

КОЛИ СМЕРТЬ СКАЛИЛА ЗУБИ...

(5)

Мирослав нахилився зовсім до нього. Чути було, як захлистувався власним траґізмом. Він процідив з ноткою таємничости:

— Я думаю, що вона опириця, підроблена на красуню, вампір, що кров випиває.

— Ти зовсім сп'янів, — шорстким тоном кинув Юліян.

На лінії фронту забігав прожектор, в селі ще горіло і місяць усе більше вмивався від хмаринок. Обличчя Мирослава було виразно видно. Воно було страшнувате. Юліян стиснув йому руку і вдарив у лагідний тон:

— Ти фронтовий старшина і мусиш бути міцний духом. Перестань маячити. Доза буде напевно твоєю. Я скоро матиму відпустку. Клянусь тобі, що особисто поїду до неї і, я певний, привезу тобі добрі вісті.

*

Ляйббрандт не спав. Він не мав спокою, що Юліян довго не повертався. Він боявся, що його покликали, щоб перенести в іншу частину. Отож, коли Рухлинський тихцем спустився в рів біля своєї траверзи, ляйтенант був уже коло нього з десятком полохливих питань.

— Ґот зай данк! — кликнув з радістю, коли довідався, що про перенесення Юліяна не було в команді батальйону мови. — Так ми далі залишимось разом. — Він притиснув його і міцно поцілував у щоку.

— Ти голоден? — спитав, випустивши його з кремезних своїх рамен.

— Ні трохи, — відповів весело Юліян. Він тільки тепер відчув рожеву каруселю від шампана. Ще в лісі гнався за ним душевний накип Мирослава. — Я збився з дороги і попав до кадета Жакринича. В нього ми добре попоїли.

— І попили... Що? Ну, тоді спимо.

Та поки заснули, Юліян мусів оповісти про зустріч з командантом батальйону і всю з ним розмову. Про майбутній аванс він не згадав, бо це значило б відібрати Ляйбрандтові надію, що залишаться разом.

На світанку бризнуло дощиком. Юліян накрився цельтом і заснув знову під пошум крапель. Прокинувся аж тоді, коли всі вставали, і з приємністю впивався свіжістю ранку і пахощами лісу.

Швидко після кави, що її підвозили у спокійний час завжди під саму лінію, почалась робота. Воїнство рилось у землі, поглиблювало рови, виправляло траверзи, будувало землянки. Це ж надходила осінь, її подих уже всі відчували. Під ногами шаруділо вже перше зів'яле листя. Навіть влітку, коли буває небо свої греблі підсуне і дощисько рване на землю, тоді мокра уніформа до тіла липне, в чоботях вода хлюпотить, а в ровах глибокі й широкі калюжі стоять. Чекай поки висохнеш і поки сонце й вітер підсушать твою стоянку. А що ж тоді восени? Не вилізеш з болота і з мокрого шматтям.

Про це думали вояки і старанно натискали на рискалі, джаґани й лопати. Дзеленькали пили, постукували сокири. Падали дерева, з них обчімхували гілля, щоб потім грубі бальки класти на верх землянок.

Юліян із старшиною наглядав за роботою. Однак в думках готовився вже до завдання, яке чекало його найближчої ночі. Пообідньою порою зайшов на край лісу і докладно розглянув терен, де мав поставити кільчасто-дротяну загорожу. Галявина врізувалось глибоко в ліс і лише з двох боків мала дроти. Праворуч лінія була відкрита. Він зійшов крайком лісу, обережно ховаючись за дерева й хащі, вимірював очима приблизну довжину будови, що мала переходити не лісом, а галявою та пов'язатись на обох кінцях. Він знайшов ті місця, де були складені заготовлені „козли", виміряв їх, зважив у руках їх тягар і вирахував, скільки й чого потрібно: „козлів" на довжину лінії, людей до доставки, знаряддя та дроту.

По ту сторону річки Ценівки понуро-таємно височів хребет, де заховалась російська потвора. Юліян пригадав, як від фрайтра Карп'яка вивчав топографію побойовища, коли, відійшовши з-над Стрипи, його полк зупинився на передпіллі міста Бережан. І тепер він знає: фронтова лінія їхньої компанії біжить по схилах гори Звіринець, де могутні дуби з підшиттям іншої деревини виструнчились спереду і ззаду, як добрий їх союзник. Праворуч гора Лисоня з рідкою грабиною, де вкопалось січове стрілецтво (Юліян уже над Стрипою гордився достойним сусідою свого 35-го ляндверреґіменту), а ще правіше десь там Потутори і залізнича стація. На лівому боці ліс — на біду Мирославові і його людям — розступається і знов потім виростає на Дерівці і Тебінівці. А в москалів лісу зовсім немає. І гора Варчачка проти Звіринця гола. Така ж і Цецьора проти Лисоні й Кисівка. Зате Юліянові здається, вони куди вищі і своїм камінним ґрунтом міцні як фортеці. Ріка Ценівка в долині — це не Дністер і навіть не Стрипа, а вузький потічок, обставлений вербами. Добре скочиш — перескочиш... В недалекому Шибалині (та й чи тільки там) ця річка не одним добром служила людям, коли вони ще там жили. Там і купались, там і вистукували пральниками, коней і всяку тварину поїли. А тепер вона і людям і звірам непотрібна, хіба Золотій Липі, куди вона несе свою скромну течію.

Фрайтер Карп'як знає добре все довкілля. Челядником колись працював у пекаря в Бережанах і недавно, коли компанія стояла в резерві на краю звіринецького лісу, він добився того, що його двічі відпустили в місто на побачення з старими знайомими.

*

Коли густий присмерк поклався на землю, Юліян був уже з вісімкою людей на своєму пості. Фронт давав про себе знати більше, ніж останніми днями. Лунали час від часу постріли рушниць або зойкали потойбічні кулі, ба навіть десь тарахкав скоростріл.

— Гей, чи не задумує чого москаль цієї ночі, пане цуґсфюрер? — запитав завжди бадьорий Василь Карбута.

— Хай і задумує, а нам нашу роботу зробити треба, — була тверда відповідь.

Хлопці мовчали. Вони знали, що так воно й є і нічого не зробиш. Плавно опускався ліс. Зійшли в долину й почали роботу. Ніч нависла густа, непрозора. Мозолисті руки хапали „козли", волікли на галяву і ставили вряд. Довжинюк, Дудзік і Когут з Рухлинським вкопували їх в землю і в'язали дротом. Карбута провадив доставу. Все йшло справно.

Аж ось вистрілила смуга світла з московського прожектора, поклалась на галяві і спроквола порушувалась то вліво, то вправо..

— Сукайон пси москевске, — кинув з-мазурська Дудзік.

— Прилягти! — наказав Юліян.

ОЩАДЖУЙМО І БУДУЙМО!

(Думки дир. Петра Пуцили про вагу і значення ощаджування)

В шикагівському повіті Кук започатковано з першим жовтня ц. місяць ощаджування, зорганізований ощадностево-позичковими асоціяціями цього повіту. Кампанія за ощаджування проходить під гаслом „Ощаджуй і будуй — це твоє майбутнє!" В часі цього місяця ощадностеві і позичкові установи влаштовуватимуть спеціяльні зустрічі для нових вкладників, й інформуватимуть їх про всі користі, що їх дає систематичне ощаджування. У зв'язку з цією кампанією буде відбуватися на терені всієї країни Крайовий Тиждень Ощаджування (в днях 19 — 25 жовтня ц. р.).

У зв'язку з місяцем ощаджування, що почався вже на терені міста Шикаго, рада шикагівських ощадностевих асоціяцій опублікувала інформації про стан і зріст ощаджування, приготовані директором українсько - американської ощадностево - позичкової спілки „Трайдент" (Тризуб) у Шикаго п. Петром Пуцилом. Згідно з цими інформаціями, ощадностеві вклади в 206 шикагівських установах зросли в перших дев'яти місяцях цього року на суму 324,100,000 долярів до трьох більйонів долярів. Кількість вкладників нараховує 1,500,000 осіб. Відбувся цей незвичайний зріст ощаджування, не зважаючи на те, що згаданих три квартали біжучого року були часом загальної економічної рецесії і збільшеного безробіття. В порівнянні з таким же періодом часу в минулому році, коли було тільки 124,000,000 дол. ощадностей, стан ощадностевих вкладів збільшився на 62%. Єей зріст приписує дир. П. Пуцило високій ощадностевій свідомості населення.

Згадана вище рада шикагівських ощадностевих асоціяцій опублікувала водночас із цим низку порад дир. П. Пуцила щодо господарювання заробленим грошем. Ось деякі з них:

„Найперше ощаджуй і щойно потому витрачуй!

Заки зміняєш заробітний чек, пригадай, що частина з одержаної готівки належить тобі. Заки платити такі чи інші рахунки, пам'ятай теж і про себе самого.

Заощаджуй завжди частину грошей на такі довгореченцеві цілі, як набуття дому, оплата за дітей у каледжах та інші майбутні потреби. Ощаджуй також трохи грошей і на ближчі цілі — такі, як нове авто, новий плащ, одяг, влаштування чи вакації.

Починайте ощаджувати поволі, не порушуючи надто свого дотеперішнього бюджету.

Вистачить заощаджувати вже хоч би тільки п'ять процентів зароблених грошей. Почавши ощаджувати, ви самі скоро переконаєтеся про користі, що їх воно дає.

Відкрити щадничий рахунок можна вже із готівкою у висотіодного доляра. До цього доляра можна додавати щораз нову більшу чи меншу суму — особисто або поштою. Від ощадностей виплачують двічі на рік дивіденди.

Можна відкривати щадничий рахунок відразу для двоїх осіб. Діти божуть мати свої окремі рахунки.

Можна щадити не тільки на набуття дому чи таких або інших речей, але й на такі цілі, як різдвяні свята, вакації, подорожі та інше".

Спілка „Трайдент Сейвінг енд Ловн Асосіейшен", що її очолює п. Петро Пуцило, як екзекутивний директор, була заснована в 1913 р., саме в той час, коли у ЗДА встановлено федеральний податок. В часі, коли Спілка переносилася до теперішнього льокалю — тому 4 роки назад, її майно виносило 1 мільйон долярів. За 4 роки Спілка зросла на 1000 відсотків, в тому місці, де вона тепер перебуває.

За цей самий період часу Спілка дала 874 приватних позичок на загальну суму 8, 471,000.00 долярів. Згадані позички були уділені головно на будову нових і купно старих домів для потребуючих родин.

Теперішнє майно Спілки виносить 10,773,000.00 долярів, — каже дир. П. Пуцило — а будучність Спілки є дуже оптимістична. Буде досить гроша на позички а кошти позичок не будуть більші від теперішніх. В районі Шикага живуть дуже ощадні люди, що є дуже сприятливою обставиною до зросту фінансових інституцій, Трайденту-у зокрема. Маючи це на увазі, Трайдент розбудовує свої приміщення коштом чверти мільйона долярів на те, щоб бути приготованим на велику експанзію і добру обслугу своїх клієнтів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Підготова до імпозантного Відзначення 40-річчя Листопадового Зриву

Після вдалих під кожним оглядом загально - громадських імпрез у цьому році, Метрополітальний Відділ УККА почав вести підготову для відзначення Листопадового Зриву. Цього року припадає 40 років, коли 1-го листопада 1918 року під командою сотника УСС Дмитра Вітовського Українська Армія перебрала владу у Львові й тим дала почин до створення української держави на західніх землях України.

Ці світлі дати нашої нової історії відзначить громада Дітройту, як можна сподіватись, імпозантно. Для тої цілі Метрополітальний Відділ УККА, який об'єднує цілість зорганізованого українства Дітройту, покликав до дії окремий діловий комітет під проводом кол. УСС дир. Івана Білоуса, якого завданням є підготовити та перевести відзначення. Крім членів управи до комітету запрошено представників всіх Комбатантських організацій, як УСС, ОбВУ, кол. вояків 1-ої УН Дивізії та УПА а також від молодечих Пласт, ОДУМ і СУМА.

Діловий комітет розгорнув свою діяльність і змагає, щоб відзначення мало всегромадський характер, і щоб Академія була на найвищому культурно - мистецькому рівні. У програму Академії включено виступ „старої войни", яка віддзеркалить свою пов'язаність із вояцтвом найновіших часів аж до наступної зміни — молоді.

Відзначення почнуться ввечері 1-го листопада Панахидами за Поляглих в українських церквах Дітройту, а вершком буде Велика Академія, що відбудеться у неділю, 2-го листопада, о год. 2,30 по пол., у залі Українського Народного Дому при вул. Мартін.

Слід сподіватись, що громада Дітройту візьме масову участь у цих відзначеннях і тим докаже черговий раз свою нерозривну пов'язаність із краєм, де нове покоління, виховане на самостійницьких ідеях, продовжує боротьбу з окупантом за державність України. **В. П.**

Балтімор, Мд.

Українці на Міжнародному Фестивалі

31-го серпня в балтіморському Гвін Овк Парку відбувався Восьмий Річний Фестиваль Усіх Націй, програма якого складалася з вокально-танцювальних виступів національних груп, з виставок їхнього національного мистецтва та з їх участи в базарі національно - кулінарного мистецтва. Як минулих років, так і цього року українці Балтімору виступали в цьому фестивалі, цим разом влаштовуючи тільки виставку українського народного мистецтва та беручи участь в кулінарному базарі. Участь українців у фестивалі була під протекторатом балтіморського Відділу УККА, дійсну ж роботу з влаштуванням виставки та з приготуванням і продажем українських національних страв взяв мужньо на свої плечі балтіморський Відділ Союзу Українок, що його очолює п-і Валентина Луців.

Між 19-ма різнонаціональними кіосками народного мистецтва українська виставка була одна з найкращих і притягала собою маси відвідувачів. Український куток з написом Україна, обвішаний гуцульськими килимами, на яких картини п. Марковської представляли українські пейзажі, показував відвідувачам українську народну ношу, українську вишивку, різьбу та кераміку. П'ять манекенів, зодягнених в жіночу національну ношу Полтавщини, Гуцульщини, Городенщини та в модерні жіночі строї з застосуванням вишивки до них, вабили око жіночого світу, який товпився перед нашою виставкою, обсипаючи її організаторів різними запитами.

Вичерпні інформації подавали учениці вищих кляс гайскулу, панни Ірина Хархаліс і Таня Чапельська та студентка Богданна Барис. З великим зацікавленням оглядали відвідувачі зразки української вишивки та експонати української зізьби. Відвідувачі не оминали теж книжок в англійській мові про Україну та українське народне мистецтво, що були доставлені на виставку українською книгарнею в Балтіморі „Слово" п. Климентія Баб'яка, та п. Емануїлом Притулою, який не тільки очолює місцеву „Самопоміч", але й ентузіястично займається кольпортажею українського друкованого слова між балтіморськими українцями. Організація української виставки, яку місцева преса відмічувала з похвалами, спочивала в руках п-і Іванни Баб'як, яка зразково вив'язалася з наложеного на неї важкого завдання, виявляючи ініціятиву та творчу інвенцію. На скільки корисне враження робила українська виставка, свідчить факт, що організаторів виставку з усіма її експонатами запросили взяти участь в іншій міжнародній виставці, яка під протекторатом Об'єднаних Націй була влаштована два тижні пізніше в одному з балтіморських передмість, в Едмондсон Вілідж, де українська виставка теж втішалася великим успіхом.

На балтіморському Фестивалі Всіх Націй добру рекляму українському імені робила не тільки українська мистецька виставка, але й українська кухня. Пані балтіморського Відділу Союзу Українок завдали собі труду і наробили достатню кількість вареників, голубців та інших смачних українських страв, що заспокоювали фізичний голод не тільки українців, але й чужинців, які хвалили українську кухню та її куховарів.

Балтіморські українці і в цьому році гідно зарепрезентували наше національне ім'я на міжнародному балтіморському фестивалі. (яш)

Михайло Островерха

КИПАРИСОВИЙ СПОГАД

(Фрагмент)

Небо Риму затягало на себе пишні кармінових тонів паволоки. В трьох абсидах базиліки Максентія — повно передзахіднього сонця, що слухало шуму фонтани на Палятині. У віллі Шярра перекликались горді павуни, повіваючи своїми барвистими віялами-хвостиками.

У гостинній в помешканні композитора Люїджі Мортарі на Авентині, дуже гомінко несуться співи й гра на фортепіяні. Гомін вибігає отвореними вікнами на городець із цвітами, в'ється стрункими кипарисами, що, прибравшись у шати коліру темно - киноварної емалі, височіють, мов весталки цього затишного горба. Гомін ізливається з вечірніми дзвонами церкви Сант Алессіо.

Хтось із нас співає:

„У Києві на рин . . ."

Переливи однієї в одну тонацій, їх щільно між собою пов'язана змінливість, викликають в італійця композитора здивування й захоплення. Іще одна, друга й третя пісня стелеться сутінками вечора Риму.

До гостинної увіходить жданна, мов зірка на неспокійному небі нашої богеми, Євгенія Зарицька! Наша мила, завсіди, хоч інколи й у клопоті, усміхнена приятелька Івга! Усі вітають її, раді їй, неначе не вчора, а роками не бачили її. І композиторові очі яснішоть, і Ляльо хоче перекричати всіх. Зарицька вітається з усіми, оповідає свої нові клопоти з своїми імпресаріями, радиться про нове своє оперове „турне".

— Івго! будь ласка, а йди до фортепіяну й заспівай нам дещо!

Вона й не дається просити,

Євгенія Зарицька

й серед своєї ж братії, ще й богемської! Иде до фортепіяну, своїм поглядом очей змiряла нас і залунали арії Моцарта, Пуччінія, Россінія, Чайковського. А врешті, подавши тихо Мортарі заголовок пісні, які, між іншим, він уже знав усі напам'ять, почала:

„Ой, одна я, одна,
Як билинонька в полі . . ."

І понеслись згуки глибокими, мелодійними, густими, проймливими тонами душі й серця, великого чуття й культури. І поплили просторами теплого, раннє-осіннього вечора Риму туди, на рідні поля, степи, гори . . .

І ще одна пісня, і ще одна, і . . .

В заслуханій тиші Мортарі м'яким тоном:

— Наша Івга цими українськими мелодіями прокидає у моїй душі нові світи музики!

В тім самім тоні дружина Мортарі:

— Добре, Івго, що ті нові світи музики мого Люїджі та прокидаються лиш у його душі, ну й тут у нашій хаті! . . .

Дружній вибух сміху заливає кімнату, отулює й розрадувану нашу Івгу!

А наш добрий сміх молодости заходились перекричати своїм сухим, шорстким і їдким стрикотінням цикади.

● З острова Матсу в Формозькій протоці який знаходиться за 120 миль від Формози відлетів у минулий четвер військовий літак до Тайпею, столиці цього острова, з 11 членами залоги, в тому числі — 7 китайців і 4 американці. У віддалі 80 миль від летовища в Тайпеї з літака одержано сигнал, що подорож іде нормально. Протягом одної години він повинен був прилетіти до цілі. Проте, літак з усіми членами залоги зник і всі розшуки не дали ніякого вислілу. Комуністичних літаків у той час над протокою не було.

УВАГА! УВАГА!

Стейти Міннесота, Висканзин і Індіяна!

Повідомляємо, що організатор УНСоюзу,

мґр. **ІВАН СКОЧИЛЯС**,

виїхав в організаційну поїздку й відвідає наступні стейти та Відділи у такому порядку:

В стейті **МІННЕСОТА**: Відділи 345 і 385 в Мінеаполіс
Відділ 487 в Ст. Пол
Відділ 501 в Чисголм

В стейті **ВИСКАНЗИН**: Відділ 103 в Милвокі
Відділ 174 в Нейсвил
Відділ 376 в Люблині

В стейті **ІНДІЯНА**: Відділи 100 і 346 в Гері
Відділ 107 в Геммонд
Відділ 417 в Джеферсонвил
Відділ 452 в Іст Шикаго
Відділ 499 в Савт Бенд

Взиваємо уряди названих Відділів, а зокрема їхніх Секретарів, дати нашому організаторові повну допомогу й цим причинитися до збільшення числа членів їх Відділів. Українські громадяни, які ще не скористали з великих можливостей, що їх дає в ділянці життьового забезпечення УНСоюз, повинні скористати з побуту в їх сторонах досвідченого організатора й включитися в члени нашої найстаршої й найбільшої забезпеченевої установи. УНСоюз підніє вік забезпечення до 65 а суму забезпечення до 50,000 долярів.

**Головна Канцелярія
Українського Народного Союзу**

„До відважних належить світ"

Якби не відвага й віра в успіх, то ми не мали б нині прегарних, відпочинкових осель, люксусових мотелів, власних українських озер, рідного боровинного болота, спортових площ, величавих шкіл, народніх домів, фарм, гуртівень, крамниць і різного, прерізного земного блага. Якби не відвага . . .

Та чомусь завжди забракне тієї відваги, коли ходить про видання гарної, кольорової дитячої книжки. В програмах діяльности різних культурно - освітніх і виховних товариств завжди стрічаємо пункт про „видавничу діяльність", — та вона постійно мертва, бо немає відважних людей, які не побоялися б риску. Не так думає Союз Українок Америки. В порозумінні з відомим автором дитячих казок і віршів п. Іванною Савицькою, приступив він до видання нових казок для дітей під наг. „Золоті Дзвіночки". Ілюстрації до цієї збірки виконав мистець Петро Андрусів. Вони такі гарні і такі барвисті, а при тому такі „свої", що не бояться суперництва найкращих чужомовних видань.

В казках найдуть діти все те, чого потребує українська дитина: єдність, золоте серце, любов до свого і пам'ять про рідний дім. Там чимало звірячих пригод, різних витівок і безтурботної розповіді. І хоч видання кольорової книжки для дітей — це великий кошт і до деякої міри „риск", — та від чого приповідка: „Тільки до відважних належить світ!" Лу

● Населення найменшої у світі республіки Сан Маріно, що займає обшир 34 кв. миль у північній Італії, схвильоване викриттям змови комуністів, що плянували захопити владу. Поліція арештувала їх провідника Ерколе Каппіччіоні, коли він із 40 іншими комуністами нараджувався в м. Фіорентіно над подробицями змови.

ПОЛІТИКА — МЕДИЦИНА — ПАРАСОЛЯ

(Закінчення зі стор. 2)

для аристократії (17-го століт.), а першу чоловічу парасолю проти дощу вжив у 1750 р. на вулицях Лондону Джан Генвей, багатий купець. Як записано в тодішніх анналах, „юрба здивованого населення слідкувала за ним, називаючи його „розпещеним французом", бо в той час лише у Франції чоловіки вживали такі „цяцьки". Д. Генвей перший відважився привести зі собою на британські острови цю жіночу „забавку"... В 1770 р. інший відважний англієць привіз із континенту другу парасолю, цим разом з Еспанії, з темного шовку. Товпа лондонців кричала йому вслід: „Гей, ти, французе, а де твоя карета?"

Як подають „історики" перші парасолі коштували в Англії дуже дорого. Виробляли їх з найдорожчого шовку, ще й до того обидві сторони смарували воском, щоб не перепускали дощу. Їх „ручки" були дуже довгі, оздоблені перлами, самоцвітами і золотом. У 1700 р. пастор одної громади біля Лондону на все містечко був одиним власником парасолі, і щонеділі вішав її на церковних дверях, щоб парафіяни пишалися з свого душпастиря...

Продукція парасоль на терені ЗДА розпочалася рівно двісті років тому, подає журнал „Колумбія" за серпень ц. р. (офіціоз великої католицької організації „Лицарів Колюмба", звідки й беремо ці відомості). Найбільший розквіт продукції парасоль у цій державі припадає на добу поміж 1800-им роком аж по кінець другої світової війни. Деякі, зокрема жіночі парасольки, були такі дорогі, що продавали їх лише в крамницях з біжутерією. Держаки до них робили частенько зі слоневої кости і прикрашували самоцвітами, а верх — з найдорожчих ґатунків шовку. У зв'язку з небувалим поширенням автового руху „гарячка" на парасолі, навіть найбільш виставні і „великопанські", помітно обнизилася. За останнє десятиріччя тутешня людина зробилася такою лінивою та „змеханізованою", що, наприклад, жінки, навіть вибираючись по закупи до крамниці на розі вулиці — сідають до авта. Отже, автомобіль найбільший тепер „ворог" американських продуцентів парасоль! Також прерізні пластичні накриття на голову й на плечі, всякі дитячі й жіночі „рейнковти" стають поважною небезпекою, грізним суперником довгими століттями глибокошанованої парасолі.

Що це не жарти, що така зміна уподобань американської публіки в сторону парасолі становить загрозу частинного занепаду, а то й „руїни" цієї галузі індустрії, свідчать сухі цифри, подані в згаданому журналі „Лицарів Колюмба": 120 компаній, що випускали на тутешній ринок найкращі парасолі (з них половина припадає на Ню Йорк), в останніх роках перестали існувати. Характеристично, що на 35 мільйонів річної продукції парасоль, аж 90 відсотків припадає на жіночі парасольки, звичайно кольорові. Чоловіки становлять тепер лише десять відсотків покупців цього товару. Чому такий великий відсоток збайдужілих щодо цього продукту поміж чоловіками? Причина зовсім проста: останнім часом, зокрема після другої світової війни, вони стали вбиратись досить недбало, щоб не сказати вульґарно. Навіть у великих містах мало тепер чоловіків, які одягають на себе повну мужеську „уніформу", — величезна більшість задовольняється вліті спортовою сорочкою чи легким „жакетом". Тому вони зовсім байдужі до того, чи по дорозі не зловить їх дощ. Здебільша позбулись вони також капелюха, отже їхня голова може змокнути на дощі...

В старій Европі, констатує цей журнал, відношення до традиційної, родинної парасолі залишилось те саме, що було. Це спеціяльно відноситься до Англії, де кожний хоче бути джентлменом і за найкращий вияв „доброго тону" вважає: тримати в руках парасоль. У Західній Німеччині, населення якої на одну третину менше від нашого, вживають більше парасоль, як у ЗДА. Матеріял, узори, а то й форма парасоль майже кожного року там інакша, зокрема ж для жінок. Барометром тієї продукції є кожнорічна жіноча мода.

В яких годинах найбільше тепер вживають парасолі? І тут існує статистика, а саме: не кожний дощик і не в кожну пору дня пригадує людині про цей домашній реквізит. Негода поміж першою та п'ятою годиною дня — це не лише найбільш „практична" пора на парасольку, але також найбільше в той час купують її по крамницях. Ще одна інформація: майже шість тисяч парасоль щорічно гублять американці по автобусах, трамваях та вулицях, і майже один мільйон кожного року купують, щоб заступити загублені.

У 1955 р. випродуковано 8-9 мільйонів парасоль, в 1951 році — 13 мільйонів, а п'ятнадцять родів тому 26 мільйонів. А. Вагнер, президент об'єднаної корпорації парасольної індустрії в ЗДА сказав недавно, що за три-чотири роки ця галузь індустрії зовсім загине, якщо відповідні державні чинники не дадуть їй допомоги, в першу чергу забороною імпорту з Японії, що розбиває дорешти і так кволу цю галузь американської індустрії.

Цікавий був „парасольний епізод" у зв'язку із поворотом президента Айзенгавера з конференції „на вершинах" в 1955 році. Під час привітання на летовищі, коли падав зливний дощ, Президент запитав жартом Ніксона, чому не взяв зі собою парасолі. „Це не поворот із Мюнхену", — відповів йому Ніксон... (алюзія до поїздки Чемберлена на зустріч з Гітлером). Ця заввага дуже „обурила" продуцентів парасоль у ЗДА, і у зв'язку з нею конґресмен Кляйн з Ню Йорку подав до конґресового рекорду свій протест проти такої „образи" парасоль...

Т. К.

Вбивство жінки на Кипрі загострило тамошню ситуацію

Нікозія. — Політична ситуація на Кипрі значно загострилась після того, як у минулу п'ятницю 3 ц. м. два терористи з кипрсько-грецької підпільної організації засипали револьверовими стрілами дві англійки, жінки стаціонованих на Кипрі англійських вояків, на базарі, під час того, як вони купували харчі. Одна з них, мати п'ятеро дітей, згинула, друга була важко ранена. Англійське військо негайно оточило цілу дільницю і перевело ревізії по всіх мешканнях, від дому до дому, при чому — за твердженням грецьких часописів — вояки поводилися брутально. Переведено численні арештування. Від побоїв на поліції два греки буцім-то померли, — англійці цьому заперечують. В самій Англії публічна опінія сильно схвилювалась цими останніми подіями на Кипрі. Соціялістична опозиція закликає уряд припинити його плян „тридержавної відповідальности", який нібн ввійшов у життя від 1-го жовтня ц. р., але зустрівся збоку греків з бойкотом і гострим спротивом. Голова виконного комітету Партії праці, посолка Варвара Кестл, недавно відвідала Грецію, мала розмову з архиєпископом Макаріосом, приєдналася до його пропозиції щодо признання самостійности Кипрові під авспіціями Об'єднаних Націй та натаврувала поведення англійської адміністрації на Кипрі. Проблема Кипру знову займає найбільше місця в англійських часописах.

Висадили в повітря шкільний будинок в Клінтоні, Теннессі

Клінтон, Теннесі. — В неділю 5-го жотня невідомі злочинці висадили в повітря динамітом будинок середньої школи, яка від 1956-го року була об'єднана, і в ній навчалися разом із білими і кольорові учні. Експльозія знищила 16 клясових приміщень із усіх 22-ох, але стіни будинку, який мав форму латинської друкованої літери „Л", стоять. Внаслідок експльозії розкинено книжки, шкільне приладдя та всякі папери. Шкоду оцінюють на 300,000 долярів. На щастя в шкільному будинку не було людей, і тому немає жертв в людях. Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Гувер повідомив, що почали слідство для викриття злочинців. Губернатор Френк Дж. Клемент назвав цей злочин „підлим актом" і визначив 5,000-долярову нагороду тому, хто допоможе викрити злочинця чи злочинців. Це перше насильство в тому місті від 1956 року, коли 9 неґритянських учнів були допущені до середньої школи, в якій до того часу навчалися тільки білі учні.

В Ливані жінки на барикадах — проти уряду

Бейрут. — На головних шляхах, що ведуть до Бейруту, опозиціоністи до теперішнього одностайно-мусульманського уряду Рашіда Карамі, що рекрутуються з арабів-християн, прихильників попереднього президента Каміля Шамуна, здвигнули барикади та зупинили весь коловий рух. Коли з Бейруту вислано вантажні авта з військом для усунення барикад — проти них виступили — жінки, озброєні крісами. Жінки й діти поробили засідки, з яких обкидують камінням всі авта. Страйк, проголошений арабсько-християнською і прозахідньою організацією Фаланґа, прийняв грізні розміри. За останніми відомостями, прем'єр Рашід Карамі, один із воюючих колишніх опозиціоністів проти Каміля Шамуна і його режиму, схильний прийняти концепцію американського амбасадора Роберта Мек Клінтока та поширити склад свого уряду, щоб прийняти кількох додаткових міністрів з-посеред Фаланґи. Парлямент скликаний на найближчий четвер для справи затвердження нового уряду, створеного ще 24 вересня ц. р. Тим часом американські війська помалу щораз відходять з Ливану. Є їх там тепер коло 7,000, себто половина того стану, що був в половині серпня ц. р.

● **У Подвізі**, в Юґославії, в копальні вугілля, стався в минулий четвер вибух, внаслідок якого 12 вуглекопів згинули, а кільканадцять поранено. Сто робітників були відрізані від світу. Рятункова акція була утруднена обсувом землі та ґазами, що загрожували новим вибухом.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 4138. Знайомство з провідником!

Раптом урвалося биття барабанів і припинились танки. В повній мовчанці п'ять чоловіків без масок зайняли місця перед глиняним підвищенням.

Тарзанові очі враз поширилися, коли якась постать вийшла з густої тіні!

Усі низько вклонились ко-ли постать піднесла руки... це був таємничий Чака!

● РОЗШУКИ ●

БОГДАН КАЛИНЕВИЧ, p. Pila, pl. Jagielly 5, woj. Poznan, Polska, розшукує ГІЛЯРІЯ КАЛИНЕВИЧА, родом з Камінки Струмілової.